

Participatieraad Sociaal Domein Losser
Postbus 90
7580 AB Losser

College van burgemeester en wethouders van Losser
t.a.v. mevrouw A. Prins
Postbus 90,
7580 AB Losser

Losser, 3 juni 2019

Ons kenmerk: PR/OAMA-2019-08
Inl.: Irma Davina

Betreft: Ongevraagd advies over mantelzorg

Geacht college,

Waarom ongevraagd advies?

De zorg wordt meer gericht op het eigen sociale netwerk en de mensen zullen langer thuis blijven wonen eventueel met ondersteuning van de gemeente, hetgeen een toename van mantelzorg zal betekenen. Echter is mantelzorg voor vele inwoners van de gemeente Losser nog een onbekend terrein totdat men hiermee vaak onverwachts wordt geconfronteerd.

De participatieraad vraagt zich af in hoeverre mantelzorg bij de inwoners bekend is en ze op de hoogte zijn van de eventuele hulp- en ondersteuningsmogelijkheden. Hoe worden mantelzorgers ondersteund en gewaardeerd en hoe is de communicatie met mantelzorgers georganiseerd?

Volgens Mantelzorg.nl wordt er landelijk jaarlijks 142,9 miljoen beschikbaar gesteld voor mantelondersteuning en waardering. De richtlijn is 6,62% van het basisbudget WMO voor het mantelzorgbudget. Voor de gemeente Losser is dit indicatief € 230.842,44 (ongeoormerkt) in 2019. Circa € 60.000 is toegekend aan Fundament. Hoe wordt het resterende bedrag besteed?

Op grond van diverse gesprekken met betrokken organisaties, mantelzorgers, bezoeken van bijeenkomsten en informatie bij de gemeente wil de participatieraad in de vorm van een ongevraagd advies graag een bijdrage leveren aan de tot standkoming van een duurzaam mantelzorgbeleid.

Algemeen

De klassieke verzorgingsstaat buigt langzaam om naar een participatiesamenleving, waarin van elke inwoner wordt verwacht zelf verantwoordelijkheid te nemen en wordt geactiveerd deel te nemen aan de maatschappelijke processen. Alleen mensen met complexe- of ondersteuningsbehoeften kunnen gebruik maken van intramurale zorg, terwijl een groot deel is gedecentraliseerd naar de gemeenten voor de begeleiding naar extramurale zorg. Er wordt meer gekeken naar de mensen wat ze wel kunnen in plaats van wat ze niet kunnen. Indien ondersteuning nodig is zal het eerst moeten worden gekeken naar de directe omgeving van de zorgvrager.

Gelukkig blijkt dat zelfs 80% van alle zorg wordt geleverd door mensen die dat onbetaald en belangeloos doen, waaronder ook de mantelzorgers vallen. Een informele zorg die economisch en maatschappelijk nu en in de toekomst van zeer grote waarde is.

Mantelzorg is zorgen voor de naasten in de directe omgeving maar helaas voor de meeste mensen niet vanzelfsprekend. Toch krijgt nagenoeg iedereen vroeg of laat te maken met mantelzorg vanuit gedachte 'liefde voor elkaar'. In tegenstelling tot vrijwilligerszorg kan mantelzorg op ieders pad komen,

Mantelzorg is vaak een zware belasting met een mentale druk van 24 uur per dag. Ruim 4 op de 10 mantelzorgers vinden de belasting tamelijk zwaar, terwijl 1 op de 10 mantelzorgers hun werk als zeer zwaarbelast of overbelast zien.

Echter als de mantelzorger de balans vindt tussen draaglast en draagkracht is de mantelzorger tot grote offers in staat.

Uit onderzoek "Mantelzorg, goed gevoel" in juni 2018 door de Radboud Universiteit in Nijmegen onder 375 mantelzorgers, blijkt dat mantelzorgers die het lukt om de waarde en de zin van mantelzorg in te zien zich gemiddeld wat gelukkiger voelen, zelfs als het geven van mantelzorg als zware last wordt ervaren. Naast bekender beschermende factoren zoals steun van de sociale omgeving, kan zingeving mantelzorgers helpen om succesvol in hun situatie om te gaan.

Uit hetzelfde onderzoek is ook gebleken dat er bij mantelzorgers enorme behoefte is om over hun ervaringen te vertellen en verhalen te delen.

In veel gevallen kan een beroep worden gedaan op professionele hulpverlening en vindt er een uithuisplaatsing plaats naar een verzorgingshuis, instelling voor gehandicapten of beschermd wonen. Ook kan er worden gekozen voor mantelzorg, maar dan is vaak de vraag of iemand uit de familie, kennissenkring, burens bereid is voor degene die andermans zorg nodig heeft te zorgen.

Overwegingen

De algemene definitie van mantelzorg is onbetaald extra zorg bieden aan hulpbehoevende met beperkingen en/of gezondheidsproblemen door iemand uit diens directe sociale omgeving. Ook minder intensieve hulp, de hulp aan huisgenoten en de hulp aan instellingsbewoners worden daarin meegenomen. Mantelzorg is hulp die verder gaat dan de zogenoemde 'gebruikelijke hulp'

De participatieraad streeft naar een gemeentelijke samenleving waarin iedereen, dus ook de mantelzorger en mantelvrager, meedoet en niemand wordt uitgesloten. Elk individu dient een menswaardig bestaan te hebben. Iedere inwoner moet zijn eigen leven op eigen wijze kunnen inrichten en optimaal gebruik kunnen maken van de gemeentelijke beschikbare voorzieningen afgestemd op hun behoeften en eigen mogelijkheden om zo lang mogelijk zelfstandig in de eigen vertrouwde omgeving te kunnen blijven wonen.

Aanbevelingen

Meest onvervulde behoeften bij mantelzorgers zijn: hulp bij procedures, administratie en regeltaken, tijdelijke overname van de zorg, respijtzorg thuis en preventief inzetten van passende ondersteuning, verhalen en ervaringen kunnen delen met andere mantelzorgers en gemeente.

Om zolang mogelijk in de vertrouwde omgeving te kunnen verblijven is ondersteuning van mantelzorgers vanuit eigen sociaal netwerk zeer belangrijk. Hulp, zoals tips en adviezen, respect en waardering, ondersteuning (b.v. technologische toepassingen thuis) van de gemeente vanuit de WMO kunnen ook belangrijk zijn om de zorg langer te kunnen blijven volhouden. Dit volhouden houdt ook sterk samen met de behoefte en het gebruik van respijtzorg. Ook professionele ondersteuning (b.v. consultant of casemanager) en zorg door de gemeente, zoals hulp in de huishouding, maar ook dagopvang en persoonlijke verzorging op grond van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten wordt als een welkome ondersteuning ervaren.

De mantelzorgers voelen zich tamelijk belast tot zwaarbelast, derhalve is het voor de professionals relevant om deze signalen vroegtijdig te signaleren om mogelijke overbelasting te voorkomen. Het gebeurt nog wel eens dat door overbelasting van de mantelzorger de zorgvrager wordt opgenomen in een verzorgingsinstelling.

Beleidsadviezen:

1. Organiseren van bijeenkomsten om meer bekendheid te geven aan mantelzorg, wat is mantelzorg, wanneer ben je mantelzorger, waar kun je voor ondersteuning terecht.
2. Zorgen voor een eenduidige registratie van mantelzorgers. De mantelzorgconsulente nog meer onder de aandacht brengen bij mantelzorgers door informatie hierover te sturen naar geregistreerde mantelzorgers en hen te verzoeken deze kennis te delen met andere, niet geregistreerde, mantelzorgers.
3. Realiseren van een fysiek en digitaal mantelzorgpunt zodat mantelzorgers elkaar ook kunnen ontmoeten.
4. Vergaren van kennis over de lokale behoeften van mantelzorgers en ondersteuning zodat er met het aanbod rekening kan worden gehouden.
5. Realiseren van respijtzorg voor de mantelzorger als vast onderdeel tijdens de zorgperiode om overbelasting te voorkomen. Goed voor een ander zorgen kan als er ook goed voor zichzelf wordt gezorgd.
Respijtzorg realiseren, dit kan door mensen uit de eigen omgeving, vrijwilligers of beroepskrachten (als persoonlijke omstandigheden dit vragen). Incidenteel bijv.: vakantie. Structureel bijv.: elke week een dagdeel, maandelijks, kortdurend of langdurend. Directe hulp nodig: omdat de mantelzorger erdoorheen zit, omdat de mantelzorger ziek is en per direct de zorg moet overdragen.
6. Bespreken draaglast mantelzorg tijdens keukentafel gesprek.
7. Organiseren afstemming tussen informele en professionele zorg.
8. Vindbaar maken van inzicht in het aanbod mantelzorg en ondersteuning.
9. Jaarlijks transparante informatie leveren over de inkomsten en uitgaven van de waardering en ondersteuning van mantelzorgers.
10. Beschikbaar stellen van een onkostenvergoeding vanuit de gelden van de mantelzorgtoekenning van de overheid.
Mantelzorg heeft financiële gevolgen. Kosten in verband met verlenen zorg bijv.: reiskosten naar de zorgvrager toe en/of vervoer naar zijn of haar afspraken. Volgens het Nibud is de mantelzorger met het heen en weer reizen alleen al €199,- per maand kwijt. Ook de combinatie werken en zorgtaken kan zwaar en lastig zijn. Minder of helemaal stoppen met werken heeft grote consequenties (Inkomstenderving door minder te gaan werken in verband met het verlenen van zorg).
11. Tweejaarlijkse monitoring, met behulp van een gebruikersvriendelijke en begrijpelijke vragenlijst laten zien hoe door mantelzorgers de zorg, de (professionele)ondersteuning en waardering wordt ervaren en wat de impact van mantelzorg heeft op hun leven.

Vanzelfsprekend is de participatieraad bereid hierover met u van gedachten te wisselen.

Met vriendelijke groet,

Portefeuillehouder WMO
Irma Davina

Voorzitter,
Harry Stopel